Bilag 2

Hvidbog

Opsamling på høringssvar modtaget under den interne høring af udkast til fornyet Mad- og Måltidsstrategien 2027-2032

Indhold

Indledning til hvidbog 3
Temabaserede opsamlinger og bemærkninger 4
1.1 Sammenfatning af høringssvar 4
1.2 Kommentarer til strategiens indledning 4
2.1 Måltiderne skal være af høj kvalitet og fremme madglæde 5
2.2 Måltiderne skal styrke fællesskab og trivsel 5
2.3 Måltiderne skal understøtte den rette ernæring og styrke sundheden 6
2.4 Mad og måltider skal tage hensyn til klima og miljø 8
2.5 Københavns Kommune skal arbejde for kortere og mere transparente forsyningskæder .10
3.1 Københavnere skal have nem adgang til madfællesskaber samt sund og grøn mad 10
3.2 København skal have en førende, bæredygtig og innovativ madbranche 14
4. Implementering og opfølgning 16
5. Baggrund 17

Indledning til hvidbog

Den 9. juni 2026 godkendte ØU at sende udkast til en fornyet Mad- og Måltidsstrategi 2027-2032 i intern høring i perioden 15. juni til 22. september 2026. I hvidbogen fremlægges de centrale synspunkter fra høringssvarene fordelt efter strategiens temaer.

Hvidbogen er ikke udtømmende, men søger at give et retvisende indblik i, hvad der er væsentligt for høringsparterne. Disse kommenteres af Økonomiforvaltningen med en vurdering af, hvorvidt forslagene giver anledning til ændringer i udkast til en fornyet Mad- og Måltidsstrategi 2027-2032.

Høringssvar fremgår i deres fulde længde i bilag 3. De høringssvar, der har ført til en række ændringer i udkast til en fornyet Mad- og Måltidsstrategi 2027-2032, fremgår under hvert tema-kapitel markeret med gul. Alle forslag til ændringer kan også læses i bilag 2, hvor de ligeledes er markeret med gul.

Høringsparter, der har afgivet høringssvar:

- De politiske fagudvalg
- Ældrerådet, SOF Ungepanel, Handicaprådet, Udsatterådet, Frivilligrådet og Dialogforum på psykiatriområdet
- Lokaludvalg: Indre By, Bispebjerg, Amager Øst, Kgs. Enghave, Christianshavn, Østerbro, Valby og Vesterbro

Intern høringsperiode: Den 15. juni til 22. september 2026.

Temabaserede opsamlinger og bemærkninger

1.1 Sammenfatning af høringssvar

I et flertal af høringssvarene udtrykkes der generel opbakning til den fornyede strategi. Der er især opbakning til det øgede fokus på temaerne ernæring og individuelle behov, velsmag, fællesskaber og mere medbestemmelse, særligt for borgere på fuldkost. Det vurderes også positivt, at der er et større fokus på samarbejde på tværs af fagligheder og på kobling til kerneopgaver.

Der er tilfredshed med, at der fortsat er fokus på at mindske madspild, fremme økologi og reducere klimaaftrykket fra kommunens fødevareforbrug. Det fremhæves, at klima- og økologimålsætninger ikke må ske på bekostning af borgernes ernæringsbehov.

Der er opbakning til strategiens nye tema om kortere og mere transparente forsyningskæder, som skal understøtte forsyningssikkerheden til kommunens køkkener.

Der er opbakning til ambitionerne for København som madby, og ambitionerne om sunde, grønne madmiljøer og stærke madfællesskaber. Det vurderes også som positivt, at strategien tydeligt anerkender madbranchen som et vigtigt erhvervsområde med betydning for beskæftigelse, vækst, innovation, turisme og Københavns internationale profil.

1.2 Kommentarer til strategiens indledning

- Et ønske om, at ældreområdet fremhæves i strategien vedr. prioriteringen af borgernes ernæringsbehov og medbestemmelse, livskvalitet, madglæde og fællesskaber over klima- og miljøhensyn (Sundheds- og Omsorgsudvalget, Socialudvalget, Klima-, Miljø- og Teknikudvalget, Dialogforum på psykiatriområdet, Christianshavns Lokaludvalg, Vesterbro Lokaludvalg, Valby Lokaludvalg).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Strategien anvender betegnelsen "borgere på fuldkost" om borgere, der modtager alle deres måltider hos kommunen. Det er en fællesbetegnelse, som dækker både ældreområdet og andre borgere, der bor og spiser alle deres måltider i regi af kommunen, f.eks. under Socialforvaltningens område. På baggrund af høringssvarene præciserer Økonomiforvaltningen dette yderligere i strategien.
    - Anledning til ændringer: Ja

      Side 5: For de institutioner og enheder, hvor borgerne er på fuldkost og modtager alle deres måltider, herunder ældreområdet, skal strategiens temaer prioriteres således at ernæring, velsmag, fællesskab og medbestemmelse vejer tungest. Arbejdet med mad og måltider tager udgangspunkt i gældende faglige anbefalinger og den enkelte borgers behov. Strategien sætter en overordnet retning for arbejdet med de offentlige måltider, men det er med lokal viden, sund fornuft og en stærk faglighed, at måltiderne bliver en succes og målsætningerne indfries.

      Side 16: For særligt de institutioner og enheder, herunder ældreområdet, hvor borgerne er på fuldkost og modtager alle deres måltider, skal ernæring, velsmag, fællesskab og medbestemmelse prioriteres højest ~~i hverdagen~~.

2.1 Måltiderne skal være af høj kvalitet og fremme madglæde

- Et ønske om at styrke medbestemmelse, inddragelse og tilfredshed, herunder madglæde, velsmag og imødekommelse af præferencer, blandt kommunens spisende borgere (Socialudvalget, Sundheds- og Omsorgsudvalget, Klima-, Miljø- og Teknikudvalget, SOF Ungepanel, Handicaprådet, Dialogforum på psykiatriområdet, Christianshavns Lokaludvalg, Vesterbro Lokaludvalg, Østerbro Lokaludvalg), med et særligt fokus på ældre borgere (Sundheds- og Omsorgsudvalget, Christianshavns Lokaludvalg, Østerbro Lokaludvalg) samt borgere, der bor på børne- og ungehjem og botilbud (SOF Ungepanel).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: I den fornyede mad- og måltidsstrategi lægges der i tema 2.1 vægt på lokal selvbestemmelse og en differentieret tilgang til, hvordan måltiderne bedst tilberedes og serveres. Det fremgår derfor i strategien, at borgerne skal inddrages og engageres i arbejdet med mad og måltider samt sikre en høj grad af medbestemmelse og tilfredshed blandt borgerne, der spiser i regi af Københavns Kommune. Medbestemmelse og inddragelse skal dermed prioriteres højere i den kommende strategiperiode. Økonomiforvaltningen bemærker i den forbindelse, at de enkelte forvaltninger har ansvaret for deres respektive målgrupper samt for at sikre udvikling af metoder til inddragelse og opfølgning på tilfredshed.
    - Anledning til ændringer: Nej.
- Et ønske om konkrete retningslinjer for, hvordan borgere med funktionsnedsættelser inddrages aktivt i udviklingen og evalueringen af måltidstilbuddet (Handicaprådet).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Det fremgår af tema 2.1, at der skal sikres borgerinddragelse samt lokal opfølgning på borgernes tilfredshed. Økonomiforvaltningen bemærker i den forbindelse, at de enkelte forvaltninger hver især har ansvaret for deres respektive målgrupper samt for at sikre udvikling af metoder til inddragelse og opfølgning på tilfredshed. Socialforvaltningen understøtter og igangsætter allerede løbende madrelaterede initiativer målrettet udsatte borgere.
    - Anledning til ændringer: Nej

2.2 Måltiderne skal styrke fællesskab og trivsel

- Et ønske om, at ældre som målgruppe tænkes aktivt ind i fællesskaber omkring mad og måltider (Christianshavns Lokaludvalg).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med strategiens tema 2.2 om at fremme og understøtte fællesskaber, madglæde og trivsel bl.a. gennem aktiviteter, der inddrager og engagerer borgere i kommunens institutioner i arbejdet med mad og måltider.
    - Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om, at medarbejdere skal have adgang til relevant viden om ernæring og målgruppespecifikke behov (Udsatterådet)

  - Økonomiforvaltningen bemærker: Erfaringerne fra den gældende mad- og måltidsstrategi 2020-2025 viser, at løbende opkvalificering af medarbejdere er et vigtigt fundament og et af de væsentligste omstillingsgreb for at komme succesfuldt i mål med strategien. Arbejdet med opkvalificering af køkkenmedarbejderes kompetencer fortsættes med den fornyede strategi.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om, at strategien i højere grad bidrager til at forebygge ensomhed og social isolation samt skaber adgang til meningsfulde fællesskaber (Frivilligrådet).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med strategiens tema 2.2 med fokus på at styrke fællesskaber og relationer på tværs af forskelligheder, afhjælpe ensomhed og bidrage til trivsel og mental sundhed. Der er præciseret i teksten samt tilføjet et nyt indsatsområde, som fokuserer på at forebygge ensomhed og social isolation.
  - Anledning til ændringer: Ja

    Side 12: Mad og måltider rummer et særligt potentiale som sociale samlingspunkter. De kan styrke fællesskaber og relationer på tværs af forskelligheder, hjælpe til at ~~modvirke~~ forebygge ensomhed og social isolation samt bidrage til trivsel og mental sundhed.

    Side 13: Understøtte indsatser og aktiviteter, der forebygger ensomhed og social isolation og skaber adgang til meningsfulde fællesskaber.

- Et ønske om, at Københavns Kommune anerkender måltidet som en vigtig del af den recovery-orienterede og socialpædagogiske indsats på psykiatriområdet (Dialogforum på psykiatriområdet).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med strategiens tema 2.2, hvor det fremgår at mad og måltider skal integreres i arbejdet med pædagogik, læring, omsorg og rehabilitering i kommunens institutioner.
  - Anledning til ændringer: Nej

2.3 Måltiderne skal understøtte den rette ernæring og styrke sundheden

- Behov for ernæringsprofessionelle, f.eks. diætister på institutioner og enheder for socialt udsatte og ældre (Ældrerådet, SOF Ungepanel).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Ansættelse af ernæringsprofessionelle er et muligt greb til implementering af strategien. Eventuel finansiering af eksempelvis ansættelse af ernæringsprofessionelle henstår til politisk beslutning. I forbindelse med Budget 2027 blev der udarbejdet et budgetnotat på politisk bestilling (SU26) vedrørende kliniske diætister i hjemmeplejen. Notatet blev ikke løftet.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om tydeligere procedurer for at afdække, dokumentere og følge op på særlige ernæringsbehov og -løsninger for borgere med handicap (Handicaprådet, Dialogforum på Psykiatriområdet).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Med den fornyede strategi er der et øget fokus på at identificere og imødekomme individuelle ernæringsbehov. Konkrete procedurer for at afdække, dokumentere og følge op på særlige behov for borgere med handicap hører under Socialforvaltningens ansvarsområde.
    - Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om, at strategien forholder sig tydeligere til de strukturelle, sociale, økonomiske og sundhedsmæssige barrierer og udfordringer for at udbrede adgangen til offentlige måltider blandt udsatte borgere (Udsatterådet, Frivilligrådet, Christianshavns Lokaludvalg).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Af strategiens tema 2.3 fremgår det, at der er fokus på at øge adgangen til måltider for udsatte borgere samt at igangsætte indsatser for at styrke tilslutningen. Som en del af implementeringsarbejdet kan strukturelle, sociale, økonomiske og sundhedsmæssige barrierer, der kan stå i vejen for, at udsatte borgere får adgang til gode og ernæringsrigtige måltider, afdækkes yderligere i samarbejde mellem de relevante forvaltninger.
    - Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om at sikre, at prisen på mad ikke bliver en barriere for, at borgere, især socialt udsatte, har mulighed for adgang til de offentlige måltider (Socialforvaltningen, Udsatterådet, Handicaprådet, Dialogforum på psykiatriområdet, Christianshavns Lokaludvalg, Kgs. Enghave Lokaludvalg).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Prisen for mad er forskellig fra forvaltning til forvaltning. Det afhænger bl.a. af love og regler ift. målgruppe, graden af brugerfinansiering, lokale politiske prioriteringer og budgettildelingsmodeller for kommunens forskellige køkkentyper. Serviceniveauer fastlægges politisk i det pågældende fagudvalg og ud fra forudsætninger forbundet med gældende lovgivning og regler ift. den enkelte målgruppe, overenskomster og politisk prioritering. I forbindelse med Budgetaftalen 2027 (ØK61) blev parterne enige om at henvise finansiering af løftet kvalitet og øget robusthed i driften af kommunens offentlige køkkener til forhandlingerne om overførselssagen 2026-2027.
    - Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om, at kommunen kortlægger tilslutningen til skolemad og frokostordninger opdelt geografisk og socioøkonomisk, og at strategien opstiller et mål for øget tilslutning (Kgs. Enghave Lokaludvalg).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: I den fornyede strategis tema 2.3 fremgår det, at der igangsættes indsatser for at styrke tilslutningen til offentlige måltider på tværs af kommunens institutioner og enheder. Forslaget om at afdække tilslutningen på baggrund af bl.a. geografiske og socioøkonomiske faktorer samt vurdere eventuelle barrierer vil blive inddraget i de samlede overvejelser inden for dette indsatsområde.
    - Anledning til ændringer: Nej

2.4 Mad og måltider skal tage hensyn til klima og miljø

- Et ønske om, at de overordnede målsætninger for klima og økologi for Københavns Kommune samles under ét i den nye mad- og måltidsstrategi (Klima-, Miljø- og Teknikudvalget), og at der særligt for måltider på plejehjem og botilbud først og fremmest skal arbejdes med ernæring, madglæde og velsmag (Klima-, Miljø- og Teknikudvalget, Sundheds- og Omsorgsudvalget, Socialudvalget, Dialogforum på psykiatriområdet, Christianshavns Lokaludvalg, Valby Lokaludvalg, Vesterbro Lokaludvalg).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Målsætningen om økologi er for hele Københavns Kommunes indkøb. Målopfølgning på målsætning om 90 % økologi sker derfor for Københavns Kommune under ét. Dette har ført til en præcisering af teksten. Strategiens arbejde med klimastandarder kan ikke defineres som én målsætning for hele kommunen, da standarderne først og fremmest tilgodeser målgruppespecifikke ernæringsbehov, og dermed ikke er ens på tværs af køkkenerne. Der kan således ikke opstilles og følges op på målet under ét. Der er foretaget en præcisering på s. 16 for at tydeliggøre, at der for borgere på fuldkost først og fremmest skal arbejdes med ernæring, velsmag, fællesskab og medbestemmelse.
    - Anledning til ændringer: Ja

      Side 16: Københavns Kommune fastholder det ambitiøse mål om 90 % økologi i kommunens samlede indkøb.

      Side 16: For særligt de institutioner og enheder, herunder ældreområdet, hvor borgerne er på fuldkost og modtager alle deres måltider, skal ernæring, velsmag, fællesskab og medbestemmelse prioriteres højest ~~i hverdagen~~.
- Et ønske om, at borgere på plejecentrene, pba. manglende tydelighed om prioritering mellem borgerens ønsker og fx klima, ikke skal være omfattet af strategien (Amager Øst Lokaludvalg).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Den 20. august 2026 behandlede Sundheds- og Omsorgsudvalget (SUND) et medlemsforslag om frisættelse af plejehjem fra strategien. SUND besluttede, at plejehjem fremadrettet stadig skal være omfattet af strategiens klimamålsætning, og derfor vurderer Økonomiforvaltningen, at høringssvaret ikke medfører ændringer i strategien.
    - Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om et øget fokus på økologisk og vegetarisk kost, særligt på daginstitutioner og skole (Valby Lokaludvalg).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Det fremgår af tema 2.4, at mad og måltider skal tage hensyn til klima og miljø, og at Københavns Kommune fastholder en ambition på 90% økologi i kommunens samlede indkøb. Derudover er der fortsat fokus på planterig kost i henhold til de officielle kostanbefalinger samt lokal faglighed i implementeringen inden for disse overordnede rammer. Økologiprocenten for Børne- og Ungdomsforvaltningen var i seneste opgørelse på 91% (2025-tal)

  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om, at der med en hensyntagen til klima og miljø og målsætning på 90% økologi også er et fokus på at reducere borgernes egenbetaling, mulighederne for økonomisk støtte til madservice og til forvaltningernes køkkener (Ældrerådet, Dialogforum på psykiatriområdet)
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Prisen for mad er forskellig fra forvaltning til forvaltning. Det afhænger bl.a. af love og regler ift. målgrupper, graden af brugerfinansiering, lokale politiske prioriteringer og budgettildelingsmodeller for kommunens forskellige køkkentyper. Serviceniveauer fastlægges politisk i det pågældende fagudvalg og ud fra forudsætninger forbundet med gældende lovgivning og regler ift. den enkelte målgruppe, overenskomster og politisk prioritering. I forbindelse med Budgetaftalen 2027 blev parterne enige om at henvise finansiering af løftet kvalitet og øget robusthed i driften af kommunens offentlige køkkener til forhandlingerne om overførselssagen 2026-2027 (ØK61).
  - Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om at tydeliggøre fokus på overskudsmad i samarbejde med civilsamfundet, herunder undersøge mulighederne for at koble overskudsmad fra kommunale køkkener og arrangementer til sociale tilbud og madfællesskaber inden for gældende regler (Frivilligrådet, Udsatterådet)
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Et fokus på anvendelse af overskudsmad ligger fagligt i forlængelse af strategiens mål og indsatsområder om madspild under tema 2.4. Høringssvaret har givet anledning til at tilføje et nyt indsatsområde under 2.4 om klima og miljø, der sætter fokus på arbejdet med overskudsmad samt tilføjelse af civilsamfundet og brugerorganisationer som aktør under implementering.
  - Anledning til ændringer: Ja

    Side 18: Undersøge mulighederne for at koble overskudsmad fra kommunale køkkener og arrangementer til sociale tilbud og madfællesskaber inden for gældende regler.

    Side 26: Der udarbejdes og igangsættes løbende indsatser som understøtter implementeringen af strategien. Implementeringsplanerne udarbejdes på tværs af alle forvaltningerne, og relevante civilsamfunds- og brugerorganisationer samt madbranchen inddrages løbende i udvikling og implementering af konkrete indsatser. Den første implementeringsplan vil beskrive indsatser for perioden 2027-2028. Københavns Kommune vil løbende monitorere fremdrift på strategiens målsætninger og indsatsområder
- Et ønske om, at alle forvaltninger forpligter sig til at deltage i partnerskabet "Kantineløftet" for at understøtte erfaringsdeling og kontinuerlige forbedringer i medarbejderkantiner og mødeforplejning (Klima-, Miljø- og Teknikudvalget).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Det vurderes, at den foreslåede sætning ikke kan indsættes som et konkret indsatsområde i strategien, men at anbefalingen om forvaltningernes fremadrettede engagement i partnerskab bør indgå i arbejdet med implementering af strategien.

- Anledning til ændringer: Nej

2.5 Københavns Kommune skal arbejde for kortere og mere transparente forsyningskæder

- Et ønske om, at socialøkonomiske virksomheder skal støttes af kommunen gennem kommunens indkøbsaftaler (Bispebjerg Lokaludvalg)
    - Økonomiforvaltninger bemærker: Københavns Kommune arbejder løbende på at afdække mulighederne for at understøtte demokratiske, kooperative og socialøkonomiske virksomheder inden for rammerne af gældende udbudsregler og lov om erhvervsfremme. Københavns Kommune kan ikke yde støtte til enkelte virksomheder, da det vil være konkurrenceforvridende.
    - Anledning til ændring: Nej

3.1 Københavnere skal have nem adgang til madfællesskaber samt sund og grøn mad

- Et ønske om at et fokus på social ulighed i sundhed fremgår tydeligere af strategien (Sundheds- og Omsorgsudvalget, Udsatterådet, Frivilligrådet), herunder udsattes børn og unges adgang til gode og sunde måltider, samt at alle københavnere skal have mulighed for at deltage i lokale madfællesskaber uanset økonomi og livssituation, med et særligt fokus på mennesker, der oplever ensomhed, social isolation eller udsathed. (Frivilligrådet)
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med indhold og hensigter i strategien under tema 3.1. Høringssvaret giver anledning til at indarbejde en præcisering og ændre en målsætning samt tilføje en ny målsætning og et nyt indsatsområde.
    - Anledning til ændringer: Ja

      Side 22: Trods de mange gode muligheder og tilbud er der en udvikling imod tiltagende usunde madvaner blandt mange københavnere. Denne udvikling hænger tæt sammen med social ulighed i sundhed, idet udfordringerne fordeler sig ujævnt på tværs af alder, køn, etnisk baggrund, uddannelse, erhvervstilknytning, samlivsstatus og geografi, men udviklingens retning er generelt den samme for alle københavnere. På tværs af landet spiser flere og flere alene eller foran en skærm, og danskernes kost lever kun op til de officielle kostråd i meget begrænset omfang.

      Side 22: Ambitionen er, at københavnerne får de bedste muligheder for at tilgå sund, varieret og grøn mad, og at de kan indgå på lige vis i madfællesskaber uanset bopæl, indkomst og livssituation.

      Side 23: Sunde og grønne madmiljøer ~~og madfællesskaber~~ skal være tilgængelige for flest mulige københavnere.

      Side 23: Flest mulig københavnere skal have mulighed for at deltage i lokale madfællesskaber uanset økonomi og livssituation

Side 23: Udvikle indsatser for madfællesskaber med et særligt blik for mennesker, der oplever ensomhed, social isolation eller udsathed.

- Et ønske om en præcisering af, at kommunen i forbindelse med udarbejdelse af kontrakter kan facilitere sunde og grønne madtilbud, når kommunen fungerer som vært eller medvært ved afholdelse af festivaler og store events i byrummet (Klima-, Teknik- og Miljøudvalget).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med strategiens hensigter i tema 3.1. Høringssvaret har givet anledning til en præcisering.
    - Anledning til ændringer: Ja

      Side 22: Når kommunen afholder festivaler og store events i byrummet, kan der efterspørges og faciliteres attraktive, sunde og grønne madtilbud, som skaber lyst og inspirerer til nye vaner. Dette kan bl.a. gøres i forbindelse med udarbejdelse af kontrakterne. Hertil kan kommunen gå i dialog med byens virksomheder om at øge københavnernes adgang til sund og grøn mad.

- Et ønske om, at der tilføjes 'normaliseres og' i den første målsætning under afsnit 3.1, så målsætningen lyder: *"Sunde og grønne madmiljøer og madfællesskaber skal normaliseres og være tilgængelige for flest mulige københavnere."* (Klima-, Teknik- og Miljøudvalget).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Det vurderes, at 'normalisering' som begreb vil være svært at kvantificere og deraf afrapportere på ifm. målopfølgning på strategien. Her er et begreb som 'tilgængelighed' lettere at operationalisere ifm. eksempelvis kortlægninger af adgang til sunde og grønne madmiljøer.
    - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om, at Mad- og Måltidsstrategien også skal inkludere målsætninger om at sikre en robust fødevareforsyning til københavnerne samt mål for salget af frugt og grønt med korte forsyningskæder for byen som helhed og ikke kun for Københavns Kommunes offentlige fødevareindkøb (Klima-, Teknik- og Miljøudvalget) samt styrke københavnernes mulighed for at købe et større udvalg af lokal frugt og grønt fra mere diverse indkøbsformer og producenter (Vesterbro Lokaludvalg).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Fødevareforsyningssikkerhed for borgerne er en statslig opgave. Som en del af det nationale kriseberedskab anbefaler myndighederne, at de danske husholdninger er i stand til at klare sig selv i tre døgn.
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Den fornyede strategi indeholder et indsatsområde under tema 3.1 om, at Københavns Kommune vil understøtte madbranchens arbejde med bl.a. salg af flere lokale råvarer. I den forbindelser er det ikke juridisk muligt for Københavns Kommune at stille krav til det specifikke dagligvareudbud, madkoncepter eller ejerformer. Københavns Kommune kan således ikke prioritere specifikke producenter eller styre vareudbuddet hos private virksomheder ift. at styrke københavnernes muligheder for et større udvalg af lokal frugt og grønt.

    - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om en uddybning af, hvilke "engagerende aktiviteter" for borgerne, kommunen kan fremme og hvordan (Klima-, Teknik- og Miljøudvalget).

    - Økonomiforvaltningen bemærker: Mange aktiviteter såsom lokale fællesspisninger, små madfestivaler og dyrkning i byhaver foregår allerede i København, men en udtømmende liste over alle mulige engagerende aktiviteter er ikke mulig. Fælles for mange aktiviteter er, at de er initieret af andre end kommunen. Det er således også umuligt at opliste de præcise muligheder for kommunal understøttelse og de kommunale virkemidler i alle tilfælde, da disse vil variere afhængig af aktør, aktivitet og kontekst.

    - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om, at indsatsen for adgang til sund og grøn mad ikke kun målrettes de formelt udpegede, udsatte boligområder samt at nøgletal for madmiljøer og tilslutning opgøres på lokaludvalgsniveau, så udviklingen kan følges (Kgs. Enghave Lokaludvalg).

    - Økonomiforvaltningen bemærker: Det fremgår af indsatsområderne i tema 3.1, at Københavns Kommune vil undersøge mulighederne for at udbrede adgang til sund og grøn mad i byens udsatte boligområder samt at indgå i og facilitere partnerskaber for udbredelse af adgang til økologisk, planterig og lokalt produceret mad, især hvor tilgængeligheden er lavest. Det udelukker ikke, at der kan igangsættes indsatser i andre af byens områder med lav indkomst og lav middellevetid

    - Økonomiforvaltningen bemærker: I forhold til opgørelse, er der i forbindelse med strategiudviklingen blevet udført en bydækkende og detaljeret madmiljøanalyse, som kortlægger eksisterende madmiljøer i byen. Denne danner grundlag for at følge udviklingen fremadrettet.

    - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om, at konkretisere indsatsområdet om at indtænke madmiljøer i byudviklingen, med kriterier for lokalplanlægning, stueetager og plads til varieret dagligvarehandel (Kgs. Enghave Lokaludvalg).

    - Økonomiforvaltningen bemærker: En lokalplan kan ifølge planloven kun regulere fysiske rammer – som fx aktive stueetager og butiksstørrelser. Det er ikke juridisk muligt at stille krav til det specifikke dagligvareudbud, madkoncepter eller ejerformer. Ønsker om varierede madmiljøer kan i stedet indgå i områdets bylivsstrategi og i den løbende dialog med bygherrerne. Ligeledes vil det inkluderes i det forestående arbejde med udarbejdelsen af Københavns Kommunes Planstrategi 2027, om og hvorledes madmiljøer kan indgå som et fokus under erhvervsudvikling.

    - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om at udrulle aktiviteter, hvor københavnerne, herunder børn og udsatte, kan få mere viden om madlavning og tilberedning af sunde og gode måltider (SOF Ungepanel, Valby Lokaludvalg).

    - Økonomiforvaltningen bemærker: Dette høringssvar er i overensstemmelse med tema 3.1 og målsætningen om, at Københavnerne skal have flere kompetencer og mere viden om tilberedning af velsmagende, sund og grøn mad. Socialforvaltningen og Børne- og Ungdomsforvaltningen understøtter og igangsætter allerede løbende initiativer, der omhandler mad på forskellig vis, herunder for udsatte og unge borgere.
    - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om, at midler fordeles efter behov fremfor eksisterende kapacitet, og at der afsættes ressourcer til madfunktioner i mødesteder i den nye del af Sydhavn (Kgs. Enghave Lokaludvalg).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Af strategiens tema 3.1 fremgår det, at Københavns Kommune vil bruge egne institutioner, fx kulturhuse og idrætsfaciliteter som platforme for madfællesskaber. Andre kommunale institutionstyper udelukkes altså ikke fra at kunne indgå som rammerne for aktivering af madfællesskaber.
    - Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om at styrke lokale og tværgående partnerskaber med små madaktører ved at sætte eksisterende kommunale ressourcer (offentlige køkkener, caféer, kantine mv.) i spil samt at sænke den økonomiske og administrative tærskel for fællesskabsopbyggende madaktiviteter og opstart af koncepter som fx markedsdage, indkøbsforeninger, små byfarme eller ikke-permanente salgssteder (Vesterbro Lokaludvalg, Bispebjerg Lokaludvalg).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Det fremgår i tema 3.1, at kommunen skal arbejde med at indgå i og facilitere partnerskaber for udbredelse af adgang til økologisk, planterig og lokalt produceret mad, især hvor tilgængeligheden er lavest. Derudover fremhæves det, at der skal udvikles projekter, hvor koblinger mellem kommunens institutioner og bortforpagtede køkkener, lokale madaktører og lokalsamfund kan afprøves. Kommunens aktiviteter må ikke virke konkurrenceforvridende i forhold til det private erhvervsliv, herunder må der ikke ydes direkte finansiel støtte til enkelte erhvervsvirksomheder. Københavns Kommune arbejder herudover generelt med at afdække muligheder for fleksibel brug af kommunale bygninger og lokaler. Endelig arbejder Københavns Kommune generelt på at begrænse unødvendige administrative forhindringer.
    - Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om, at madprojekter indtænkes som en del af beskæftigelsesindsatser for unge og ledige (Bispebjerg Lokaludvalg).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Konkrete beskæftigelsesindsatser hører under Beskæftigelses-, Integrations- og Erhvervsforvaltningens ansvarsområde, og det vurderes, at dette ikke skal specificeres yderligere i strategien.
    - Anledning til ændringer: Nej

3.2 København skal have en førende, bæredygtig og innovativ madbranche

- Det ønskes, at partnerskaber og samarbejder med socialøkonomiske virksomheder fremgår tydeligere af strategien (Indre By Lokaludvalg)
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Københavns Kommune arbejder løbende på at afdække mulighederne for at understøtte demokratiske, kooperative og socialøkonomiske virksomheder inden for rammerne af gældende udbudsregler og lov om erhvervsfremme. Muligheden for at inddrage mindre og socialøkonomiske virksomheder afhænger blandt andet af opgavernes afgrænsning, kommunens krav og en tidlig dialog med markedet. Af side 25 i strategien fremgår en indsats om at arbejde for bedre rammevilkår for byens madbranche og understøtte et dynamisk vækstmiljø for lokale madiværksættere. Denne indsats vedrører således alle madbranchens virksomhedstyper, herunder også de som er registreret som socialøkonomisk virksomhed.
    - Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om, at det specificeres at konkrete erhvervsrettede indsatser under Mad- og Måltidsstrategien skal målrettes de særlige behov eller potentialer, der er i madbranchen (Klima-, Miljø- og Teknikudvalget, Beskæftigelses-, Integrations- og Erhvervsudvalget).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med strategiens hensigter og en præcisering indarbejdes.
    - Anledning til ændringer: Ja.

      Side 24: Københavns Kommune vil gøre det lettere at være madbranche i København. Kommunen vil understøtte, at nye og eksisterende erhvervsdrivende har adgang til en stærk talentmasse og oplever gode rammevilkår samt en kommunal virksomhedsservice, der understøtter madbranchens fortsatte udvikling i en grøn og sund retning, som samtidig er miljømæssigt og socialt bæredygtig. Erhvervsrettede indsatser under Mad- og Måltidsstrategien skal tage afsæt i særlige behov og potentialer i madbranchen. Hvor udfordringerne vedrører generelle erhvervspolitiske rammevilkår, sker den strategiske prioritering og udvikling som led i kommunens tværgående erhvervsindsats og arbejdet med den kommende erhvervsstrategi.
- Et ønske om at tydeliggøre, at kommunen inddrager og samarbejder med virksomheder i prioritering og udvikling af erhvervsrettede initiativer (Beskæftigelses-, Integrations- og Erhvervsudvalget).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med strategiens hensigter og en præcisering indarbejdes.
    - Anledning til ændringer: Ja

      Side 25: Udvikle erhvervsrettede indsatser i tæt dialog med aktører fra byens madbranche, indgå i strategiske samarbejder og styrke netværket mellem restauranter, producenter, grossister, uddannelsesinstitutioner og innovationsmiljøer.

- Et ønske om, at tilføje et indsatsområde under tema 3.2, der understøtter samarbejdet mellem byens arbejdspladser og uddannelsesinstitutioner om grønne og sunde kantinemåltider (Klima-, Miljø- og Teknikudvalget).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med strategiens tema, og det vurderes at samarbejde med byens arbejdspladser og uddannelsesinstitutioner om kantinemåltider er indbefattet af indsatsområdet under tema 3.2. Høringssvaret giver anledning til en præcisering af indsatsområdet.
    - Anledning til ændringer: Ja

      Side 25: Udvikle erhvervsrettede indsatser i tæt dialog med aktører fra byens madbranche, indgå i strategiske samarbejder og styrke netværket mellem restauranter, producenter, grossister, uddannelsesinstitutioner, arbejdspladser og innovationsmiljøer.
- Et ønske om at pejlemærkerne for bæredygtig turisme indarbejdes i både beskrivelsen af og udmøntningen af indsatsområdet om bæredygtig madturisme (Beskæftigelses-, Integrations- og Erhvervsudvalget).
    - Økonomiforvaltningens bemærkning: Forslaget er i overensstemmelse med strategiens hensigter og en præcisering indarbejdes. Præciseringerne har ledt til en opdeling af ét indsatsområde til to under tema 3.2.
    - Anledning til ændring: Ja

      Side 24: København har opbygget et internationalt ry som gastronomisk pionér, hvilket har betydelig indflydelse på byens økonomi, kultur, tiltrækningskraft og internationale profil. Hele økosystemet af stærke faglige miljøer, store virksomheder og verdenskendte restauranter såvel som mindre madiværksættere har alle en væsentlig rolle i at tiltrække turister fra nær og fjern, skabe arbejdspladser og forme byens madmiljøer. Det gavner hele byen, hvorfor det er vigtigt, at Københavns Kommune understøtter den fortsatte udvikling af madbranchen. Udviklingen af København som maddestination skal ske med afsæt i kommunens pejlemærker for bæredygtig turisme. Det indebærer bl.a. fokus på en mere balanceret sæsonmæssig fordeling af turismen, på at fremme ansvarlig og grøn adfærd blandt byens besøgende og på at understøtte et bæredygtigt turismeerhverv.

      Side 25: Understøtte bæredygtig madturisme med afsæt i kommunens pejlemærker for bæredygtig turisme, herunder en mere balanceret sæsonmæssig fordeling af turismen, ansvarlig og grøn adfærd blandt byens besøgende samt et bæredygtigt turismeerhverv.

      Side 25: Understøtte madbranchens arbejde med reduktion af klimaaftryk, affalds- og madspildsreduktion, flere lokale råvarer og bæredygtige forretningsmodeller.
- Et ønske om at Mad- og Måltidsstrategien opstiller mål for og arbejder med indsatser for reduktion af madspild fra byens borgere og fra erhvervslivet, for at understøtte Københavns Kommunes Klimastrategi 2035's delmål om reduktion af madspild fra husholdninger, institutioner og erhverv (Klima-, Miljø- og Teknikudvalget).

- Økonomiforvaltningen bemærker: Der arbejdes i regi af Mad- og Måltidsstrategien med fælles tværgående indsatser ift. madbranchens arbejde med bl.a. madspildsreduktion. Konkrete mål for reduktion af madspild fra byens borgere og erhvervsliv hører under Klima-, Miljø- og Teknikudvalgets opgaver, herunder blandt andet Ressource- og Affaldsstrategi 2030 og Klimastrategi 2035. Økonomiforvaltningen anbefaler at der arbejdes med konkrete mål for borgeres madspild i Klima-, Miljø- og Teknikudvalget, jf. Styrelsesvedtægten.
- Anledning til ændringer: Nej

4. Implementering og opfølgning

- Et ønske om, at sikre større grad af inddragelse i implementering og systematisk opfølgning på Mad- og Måltidsstrategien, herunder af civilsamfund, brugerorganisationer, lokaludvalg og madbranchen (Beskæftigelses-, Integrations- og Erhvervsudvalget, Frivilligrådet og Udsatterådet, Kgs. Enghave Lokaludvalg, Vesterbro Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med strategiens hensigter og en præcisering indarbejdes. Det vurderes at indsatsområderne under tema 3.1 dækker inddragelse af lokaludvalgene.
  - Anledning til ændringer: Ja

    Side 26: Der udarbejdes og igangsættes løbende indsatser som understøtter implementeringen af strategien. Implementeringsplanerne udarbejdes på tværs af alle forvaltningerne, hvor relevante civilsamfunds- og brugerorganisationer samt madbranchen inddrages løbende i udvikling og implementering af konkrete indsatser. Den første implementeringsplan vil beskrive indsatser for perioden 2027-2028. Københavns Kommune vil løbende monitorere fremdrift på strategiens målsætninger og indsatsområder. Økonomiudvalget forelægges en afrapportering på fremdrift i Mad- og Måltidsstrategien hvert andet år. Den første afrapportering bliver præsenteret ved udgangen af 2028.
- Et ønske om, at der sikres tilstrækkelige ressourcer til drift og medarbejdere for at sikre at strategiens ambitionsniveau kan realiseres (Socialudvalget, Sundheds- og Omsorgsudvalget, Ældrerådet, Handicaprådet).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Ifm. Budgetaftalen 2027 blev parterne enige om at henvise finansiering af løftet kvalitet og øget robusthed i driften af kommunens offentlige køkkener til forhandlingerne om overførselssagen 2026-2027.
  - Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om, at der afsættes midler, som lokaludvalg og områdefornyelser kan søge til lokale mad- og måltidsinitiativer (Kgs. Enghave Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Afsætning af yderligere midler til lokale mad- og måltidsinitiativer specifikt og udelukkende til lokaludvalg og områdefornyelser kræver politisk beslutning herom.
  - Anledning til ændringer: Nej

5. Baggrund

- Et ønske om, at baggrundsafsnit om Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen tilrettes med et eksempel om Kantineløftet sat præcisering af teksten (Klima-, Miljø- og Teknikudvalget)
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Baggrundsafsnittet er blevet tilrettet på baggrund af udvalgets høringssvar.
    - Anledning til ændringer: Ja

      Side 29: Forvaltningen realiserer denne del af strategien ved blandt andet at facilitere dialog-, videns- og erfaringsdeling mellem virksomheder, organisationer og borgere, fx Kantineløftet, der er et partnerskab med byens arbejdspladser og uddannelsesinstitutioner om at servere grønne, sunde og velsmagende frokostmåltider. I forbindelse med forvaltningens opgave med at indfri kommunens Ressource- og Affaldsstrategi, arbejdes der med at nedbringe københavnernes madspild fra private husholdninger. Endelig har forvaltningen dialog med bl.a. madaktører i forbindelse med ansøgninger om puljemidler og samarbejder hos fx Sharing Copenhagen, Områdefornyelser mv. og aktiviteter som fx arrangementer og gadesalg på offentlige vejarealer og i kommunale parker. Madaktører kan også være i dialog med forvaltningen om Bilag 2: Hvidbog for intern høring af fornyet Mad- og Måltidsstrategi 2027-2032myndighedsopgaver som fx byggetilladelser, spildevand, fredninger mv.".